

prima instanță: Judecătoria Ungheni, sediul Central
Judecător: A. Parfeni
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți
Judecători: S. Procopciuc, E. Grumeza, A. Garbuz

dosarul nr. 3ra-369/18

ÎN C H E I E R E

28 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Tamara Chișca-Doneva

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Andrieș Mihail împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și recalcularea pensiei,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 14 noiembrie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Ungheni, sediul Central din 26 iulie 2017,

c o n s t a t ă :

La 2 noiembrie 2016 Andrieș Mihail a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM cu privire la contestarea actului administrativ și recalcularea pensiei.

În motivarea acțiunii a invocat că, la atingerea vârstei de 50 ani, începând cu 7 noiembrie 1998, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă în mărime de 80% din salariul mediu lunar, potrivit funcției deținute de procuror în Procuratura teritorială - pensie pe care o primea regulat, cu respectarea obligatorie a principiului recalculării la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu - situație care a durat până la finele anului 2012.

A indicat reclamantul că prin Legea nr. 37 din 7 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, salariul procurorilor a fost majorat cu 35%, începând cu 1 ianuarie 2013.

A afirmat că Casa Națională de Asigurări Sociale a RM a transmis dosarul de pensionare a reclamantului în gestiunea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale din orașul Ungheni.

A menționat că a fost lipsit de dreptul dobândit licit în anul 1998 la recalcularea pensiei, sens în care s-a procedat la aplicarea mecanismului general de indexare a pensiei la data de 1 aprilie a fiecărui an, cu achitarea a doar 50% din mărimea stabilită de organul legislativ.

A remarcat că la 5 august 2016, s-a adresat cu o cerere prealabilă către Casa Teritorială de Asigurări Sociale din orașul Ungheni prin care a solicitat restabilirea sa în dreptul de a beneficia de principiul recalculării pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție cu 35%, solicitând și achitarea diferenței din mărimea reală a pensiei pentru anii 2013 - 2016.

Prin răspunsul nr. A 1334/16 a Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM i s-a refuzat în admiterea cerințelor, fiind invocat faptul că la momentul actual, dreptul la pensie a procurorului nu poate fi recalculat pentru că art. 46² a Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998 nu prevede recalcularea pensiilor pentru vechime în muncă procurorilor în legătură cu majorarea salariului procurorilor în exercițiu și că, temei legitim de a recalcula cuantumul pensiei nu există.

Totodată, reclamantul Andrieș Mihail a mai invocat că în calitate de procuror în demisie deține dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecător.

A reiterat că, dreptul reclamantului cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu este menținut de Curtea Constituțională, iar dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nefiind aplicabilă unei fapte din trecut conform prevederilor art. 6 Cod civil.

A solicitat a recunoaște neîntemeiat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM exprimat în răspunsul nr. A 1334/16, a recunoaște dreptul pretins al lui Andrieș Mihail de a beneficia de principiul recalculării pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție cu 35%, a obliga CNAS a RM să-i achite lui Andrieș Mihail pensie pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în Procuratura teritorială, cu recalcularea acesteia ținând cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție, începând cu 1 ianuarie 2013 și a obliga CNAS să-i achite lui Andrieș Mihail diferența dintre mărimea reală a pensiei la care el pretinde și cea pe care a primit-o, pentru intervalul 2013 - prezent.

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni, sediul Central din 26 iulie 2017 a fost admisă acțiunea.

A fost recunoscut neîntemeiat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM exprimat în răspunsul nr. A1334/16.

A fost recunoscut dreptul pretins a lui Andrieș Mihail privind restabilirea sa în dreptul de a beneficia de principiul recalculării pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție cu 35%.

S-a obligat CNAS a RM să-i achite lui Andrieș Mihail pensie pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în Procuratura teritorială, cu recalcularea acesteia, ținând cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție, începând cu 5 aprilie 2013.

S-a obligat CNAS să-i achite lui Andrieș Mihail diferența dintre mărimea reală a pensiei la care pretinde și cea pe care a primit-o, pentru intervalul anului 2013 până la data emiterii hotărârii.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 14 noiembrie 2017 a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale a RM și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Ungheni, sediul Central din 26 iulie 2017.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că potrivit art. 45 alin. (1) din Legea cu privire la procuratură nr. 902 din 29 ianuarie 1992, salariul procurorilor și anchetatorilor se stabilește în funcție de post, gradul de clasificare și de vechimea în muncă și corespunde salariilor judecătorilor instanțelor judecătorești de gradul de clasificare respectiv, cu o deviere în limita a 5%. Procurorii și anchetatorii dispun de dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele, prevăzute pentru judecători.

Conform prevederilor art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, judecătorul are dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Astfel, Curtea de Apel Bălți a constatat că instanța de fond corect a reținut faptul și a concluzionat că normele de drept de pensionare stabilite subiectiv posterior nu au putere retroactivă, fapt relatat și în pct. 4 (3) din Hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004 din care urmează că, la determinarea temeiurilor juridice, condițiilor de stabilire și plată a pensiilor, modalităților de calculare a cuantumului pensiei legiuitorul are obligația de a ține cont de faptul că asigurările sociale stabilite anterior nu pot fi anulate fără a fi substituite prin măsuri echivalente. Noile prevederi legale se vor aplica numai pentru viitor și numai față de persoanele care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingere drepturilor de pensie stabilite anterior.

Prin hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20 noiembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, la care face trimitere reclamantul au fost declarate neconstituționale art. II și pct.7 și 9 ale art. III din Legea nr. 56 din 9 iunie 2011, adică acele prevederi care se refereau la condițiile de pensionare pentru judecători.

Prevederile din Legea nr. 56 din 9 iunie 2011 care se referă la stabilirea pensiei pentru procurori nu au fost declarate neconstituționale și respectiv, ele au rămas în vigoare de la data adoptării și sunt în vigoare și în prezent.

A mai remarcat că Hotărârea Curții Constituționale nr. 4 din 21 ianuarie 2000 prevede, că la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în Legea cu privire la statutul judecătorului. Curtea Constituțională s-a pronunțat univoc asupra faptului, ca cuantumul pensiei, stabilit printr-o lege anterioară, nu poate fi micșorat, iar plata pensiei fixate nu poate fi suspendată printr-un act normativ adoptat ulterior.

La 9 februarie 2018 Casa Națională de Asigurări Sociale a RM a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 14 noiembrie 2017, solicitând

admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că pensia a fost acordată în conformitate cu art. 45 al Legii cu privire la Procuratură nr. 902 din 29 ianuarie 1992. Iar, prin Legea cu privire la Procuratură nr. 118 din 14 martie 2003 a fost abrogată Legea cu privire la Procuratură nr. 902 din 29 ianuarie 1992.

A menționat că art. 34 alin. (6) a Legii cu privire la Procuratură nr. 118 din 14 martie 2003, prevedea că procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei, în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, începând cu luna următoare celei în care s-a majorat salariul, indiferent de faptul dacă pensionarul lucrează sau nu în organele Procuraturii.

A afirmat că ulterior prin Legea cu Privire la Procuratură nr. 294 din 25 decembrie 2008 a fost abrogată Legea cu privire la Procuratură nr. 118 din 14 martie 2003.

A reiterat că noua redacție a art. 73 din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008, în vigoare de la 1 iulie 2011 prevede că, procurorii, cu excepția procurorilor militari, au dreptul la pensie conform Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

A relatat că, începând cu 1 iulie 2011 drepturile de pensionare a procurorilor sunt reglementate de prevederile art. 46² din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, care nu prevede faptul că pensiile procurorilor și indemnizațiile viagere se recalculează în cazul majorării generale a salariului procurorilor.

A comunicat că începând cu data de 1 iulie 2011 pensia procurorilor nu se mai recalculează, dar se indexează anual la 1 aprilie conform art. 13 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998.

A susținut că noile prevederi legale au exclus posibilitatea recalculării pensiei procurorului în demisie în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, însă legislatorul a prevăzut și a acordat o substituție echitabilă (în limitele posibilității resurselor financiare disponibile în buget) în acest sens prin faptul că pensia procurorilor se indexează anual la data de 1 aprilie, precum prevede art. 13 al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998.

În conformitate cu art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

La caz se atestă că Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei din 14 noiembrie 2017 la 11 ianuarie 2018, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire nr. 770 (f. d. 183), și a fost recepționată de către recurentă la 16 ianuarie 2018, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat (f. d. 184).

Astfel, recursul declarat la 9 februarie 2018 împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 14 noiembrie 2017, se consideră a fi depus în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale a RM în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului

civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale a RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă,

din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale a RM.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva